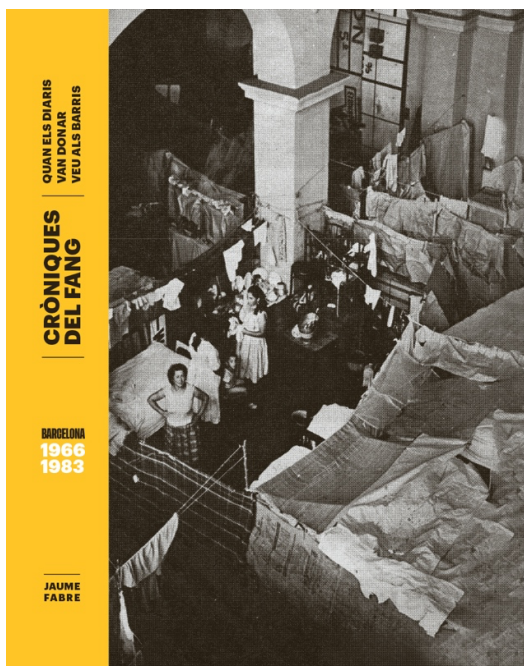

Ajuntament
de Barcelona

CRÒNIQUES DEL FANG

Quan els diaris van donar veu als
barris.
Barcelona (1966-1983)

Autor: Jaume Fabre

Data de sortida: 7 de setembre

- » L'Ajuntament de Barcelona publica *Cròniques del fang*, de Jaume Fabre, que ret homenatge al periodisme social dels anys finals del franquisme i primers de la democràcia
- » *Cròniques del fang* recupera la memòria del periodisme social barceloní que va ser el primer a atrevir-se a publicar reivindicacions populars i laborals i va redescubrir els barris perifèrics i va donar veu als seus representants
- » El llibre, prologat pel líder veïnal Andrés Naya, reivindica la figura de Josep Maria Huertas Claveria, i de la colla d'amics i col·legues que, ocupant-se de la informació local als respectius diaris, van rebre el qualificatiu de 'huertamaros': com Eugeni Madueño, Juanjo Caballero, Jordi Capdevila, Maria Favà, Maria Eugènia Ibáñez, Manel López, Antoni Ribas i Gonzalo Évole, entre d'altres
- » *Cròniques del fang* és, també, un assaig sobre les trampes de la memòria, una retrat de les maneres de treballar a les redaccions dels diaris locals en els anys seixanta i setanta, una cronologia dels canvis industrials i tecnològics viscuts per les empreses editores en aquests període i una demostració de la complicitat viscuda aleshores entre el periodisme, les associacions de veïns, els col·legis professionals i les entitats culturals i cíviques de Barcelona
- » Un relat memorístic que també permet als lectors construir la història de Barcelona dels últims anys del franquisme, pels amants del periodisme i de referència per conèixer la història del periodisme local barceloní, amb un estudi profund i amè del mateix autor a partir del llibre, *Periodistes malgrat tot*, que abraça els anys de la postguerra.
- » El dijous **dijous 15 de setembre a les 19,00 h** tindrà lloc la presentació del llibre a la Casa Golferichs (gran via de les Corts Catalanes, 491). A l'acte, presidit per l'alcalde de Barcelona,

Ada Colau, i amb la presència de Jordi Martí Grau, sisè tinent d'Alcaldia i regidor de Presidència, hi participaran Jaume Fabre, periodista, historiador i autor del llibre; Eugeni Madueño, periodista i editor; Andrés Naya, activista veïnal i prologuista, i els periodistes Maria Favà, María Eugenia Ibáñez i Marc Andreu, que exercirà de moderador.

És imprescindible confirmar l'assistència a l'acte a barcelonallibres@bcn.cat

Huertamaros en temps d'esperança

“Cròniques del fang” és un llibre que parla de la informació municipal i de barris a Barcelona en els anys enfebrats de la Transició, i en concret sobre un aspecte molt específic del periodisme local que es va donar en els anys finals dels seixanta i en la dècada dels setanta. Un periodisme centrat en la informació sobre tota mena de reivindicacions populars i laborals. Hi són presents les demandes de serveis i equipaments, l'exigència d'un urbanisme a escala humana, els problemes d'habitatge, la defensa del català i del patrimoni, la recuperació de la memòria històrica, el suport a empreses en vaga, la lluita per la llibertat d'expressió, i la denúncia de la corrupció municipal i dels especuladors.

Un temps i un periodisme dignes de ser estudiats perquè, com diu el subtítol d'aquest llibre, es va donar veu als qui no l'havien tinguda les tres dècades anteriors. Temps de despertar conjunt del periodisme i de la lluita veïnal quan el país començava a sortir del túnel del franquisme. Temps d'objectius compartits. D'esperança.

La planta asfàltica, al carrer de Portlligat, fabricava el material amb què es pavimentaria el Segon Cinturó, ara Ronda de Dalt. L'alcalde Sócios va negociar-ne la retirada i va posar la nau industrial a disposició dels veïns com ateneu popular (AHCB)

Periodisme social, periodisme 'de barraqueta'

És un homenatge al que alguns anomenaven periodisme de barraqueta o *miserabilista* i donaven l'epítet de *huertamaros* als qui el practicaven. Un epítet l'origen del qual, per cert, el llibre aclareix, desmentint la versió que va ser Joan de Sagarra qui el va inventar.

El periodisme social practicat pels *huertamaros* i per altres informadors que no se sentien identificats amb aquest qualificatiu, va denunciar la corrupció de les administracions franquistes i les mancances en serveis i equipaments que aquesta corrupció havia deixat en els barris. Una denúncia que ni els periodistes ni les empreses

periodístiques havien gosat fins aleshores portar a terme. Una denúncia que van encapçalar associacions veïnals, però també col·legis professionals i entitats ciutadanes de tota mena i que alguns diaris van recollir durant els anys finals del franquisme i primers de la democràcia. Es va produir una confluència entre aquests col·lectius i una part majoritària dels mitjans de comunicació quan es començava a produir un relleu generacional inèdit durant els anys setanta i vuitanta.

Una de les primeres conferències de premsa convocades per les associacions de veïns de Nou Barris. Es va publicar al *Diario de Barcelona* el 17 de maig de 1980. Andrés Naya, amb el braç esquerre sobre la taula, la presidia (Pérez de Rozas - AFB)

Companys de viatge

És per tant, a la vegada, un homenatge a aquells qui, des de les associacions de veïns i des d'alguns col·legis professionals i entitats culturals i cíviques, van ser l'enllaç necessari per a que els periodistes poguessin portar a terme la seva feina. Van ser un pilar fonamental de la lluita per la democràcia durant els anys de la Transició. Entre aquells joves hi havia militants, companys de viatge i independents. Hi havia els que utilitzaven el periodisme com una manera de treballar-se el futur en política i altres, igualment militants en partits polítics, que no esperaven treure cap benefici del treball de denúncia. Les eleccions democràtiques de 1979 van posar cadascú al seu lloc.

Entre els periodistes esmentats amb més detall n'hi ha que van obtenir notorietat posteriorment, però també d'altres molt menys coneguts, com el pare de Jordi Évole, que inundava els diaris amb cartes al director i que va publicar reportatges al setmanari *Destino*.

Deutor de Josep María Huertas

Aquest llibre és deutor en molt bona part del llegat de Josep Maria Huertas. Perquè va ser una de les figures més destacades del periodisme social i perquè va exercir com ningú un mestratge i un testimoni ètic. Sorprenentment, ell, que és qui millor hauria pogut escriure sobre el periodisme social dels anys seixanta i setanta no hi

va dedicar ni una ratlla en el seu llibre "El plat de lleties. Periodisme i transició a Catalunya (1975-1985)". Aquest buit pot ser ara omplert en part gràcies a l'arxiu de documents de Josep Maria Huertas, dipositat a la Biblioteca de Catalunya. Ha estat una font documental molt important per a la redacció del llibre, com també altres arxius particulars de periodistes i les col·leccions de premsa conservades en arxius públics.

Josep Maria Huertas, l'any 1979 al carrer dels Santjoanistes, de Gràcia, sota un antic rètol conservat amb el nom que li van posar els anarquistes els primers dies de la Guerra Civil: carrer d'AIT, per l'Associació Internacional de Treballadors. Les lletres en relleu posades el 1936 havien estat arrencades el 1939 (Pepe Encinas)

Les trampes de la memòria

La periodista Tònia Etxarri (en primer pla, a la dreta) cobrint la informació per a Tele/eXpres d'una manifestació al barri de la Trinitat, el mes de maig de l'any 1977 (Pepe Encinas)

És un llibre una mica més de memòries que d'història, encara que s'hi tracta d'aplicar amb el màxim de rigor les normes de la recerca històrica a la transcripció de records. Això fa que sigui també un llibre en el que es dedica una atenció especial a les trampes de la memòria. S'hi planteja una discussió sobre la validesa d'una de les tècniques periodístiques més utilitzades aquells anys, la de l'entrevista a la que es donava el nom d'història oral, perquè amb ella es volia recollir la memòria dels anys de la República i de la lluita antifranquista. L'autor del llibre, Jaume Fabre, va practicar molt aquest tipus d'entrevista i, passat els anys, expressa molts dubtes, amb proves a *contrario*, sobre l'exactitud dels records dels entrevistats.

Un llibre coral

El llibre ha estat possible gràcies a la col·laboració desinteressada d'alguns *huertamaros* i també de periodistes que no se'n senten. Apart de les informacions que han anat prestant a *petició* tots aquells a qui han estat demanades, d'altres han aportat textos que s'inclouen en els capítols generals o, de manera separada, en les peces complementàries repartides al llarg del volum. Eugeni Madueño, editor, a més del llibre, ha fet l'aportació més important, amb un capítol sencer dedicat als corresponents que van participar del mateix combat barceloní i paràgrafs inclosos anònimament en diversos capítols. Andreu Naya aporta, des de la seva experiència en lluites urbanes a Nou Barris, un pròleg extraordinari, que situa perfectament el marc del llibre, i ha ajudat també en altres aspectes aportant informació i material gràfic. També han estat importants les aportacions textuais i d'imatges de Juanjo Caballero, Jordi Capdevila, Maria Favà, Maria Eugènia Ibáñez, Manel López, Amparo Moreno i Antoni Ribas, l'autoria de les quals s'indica en el lloc corresponent.

Per a més informació:

<http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/>

Laura Santaflorentina / Tel. 699061244 / E-mail: laurasantaflorentina@gmail.com